

Sarajevo, 20.04.2020. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
13.04.2020.- 17.04.2020.

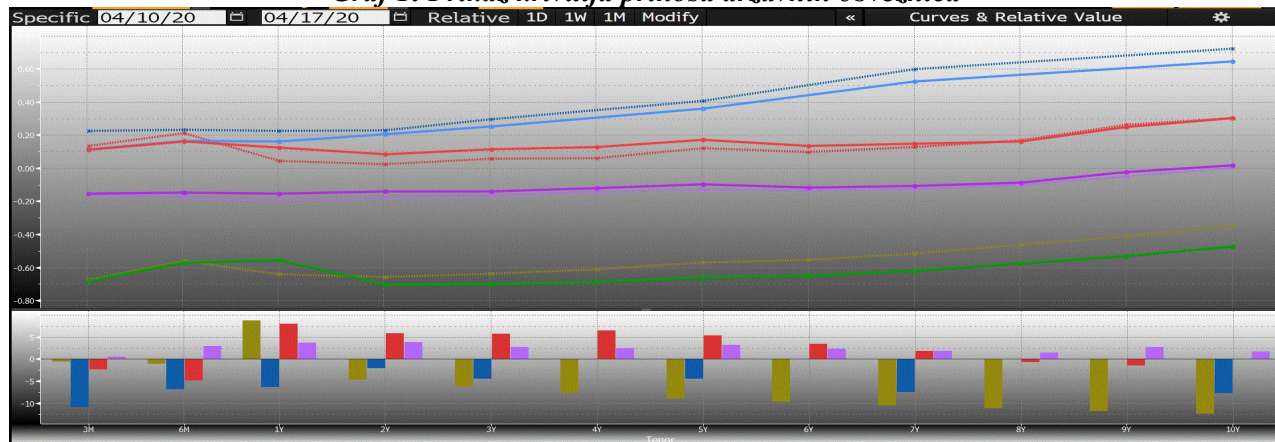
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	10.4.20	-	17.4.20	10.4.20	-	17.4.20	10.4.20	-	17.4.20	10.4.20	-	17.4.20
2 godine	-0,62	-	-0,68	0,23	-	0,20	0,04	-	0,09	-0,16	-	-0,12
5 godina	-0,56	-	-0,66	0,40	-	0,36	0,13	-	0,18	-0,11	-	-0,09
10 godina	-0,35	-	-0,47	0,72	-	0,64	0,31	-	0,30	0,02	-	0,03

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	10.4.20	-	17.4.20
3 mjeseca	-0,642	-	-0,655
6 mjeseci	-0,562	-	-0,572
1 godina	-0,604	-	-0,533

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 17.04.2020. godine (pune linije) i 10.04.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

MMF je objavio nove polugodišnje prognoze, prema kojim se očekuje da bi se globalni GDP mogao smanjiti za 3% u 2020. godini, dok se za narednu godinu procjenjuje djelimični oporavak po stopi od 5,8%. Procjenjuje se da bi ukupni gubitak GDP-a od početka širenja virusa korona mogao iznositi 9 biliona USD.

Masivna injekcija likvidnosti MMF-a izdavanjem novih posebnih prava vučenja (SDR), nešto slično centralnoj banci koja „štampa“ novi novac, ima podršku mnogih ministara finansija, istaknutih ekonomista i neprofitnih grupa. Ovo bi moglo pružiti stotine milijardi dolara hitno potrebnih deviznih rezervi za svih 189 zemalja članica MMF-a. Finansijski dužnosnici će o ovome raspravljati na ovosedmičnim virtuelnim sastancima MMF-a i proljetnim sastancima Svjetske banke.

EUROZONA

Početak prošle sedmice, nakon praznika, prinosi sigurnijih obveznica eurozone su smanjeni usljed rasta zabrinutosti zbog rapidnog širenja pandemije virusa korona, kako u Evropi tako i širom svijeta, te straha da bi ista mogla rezultirati globalnom recesijom. Navedeno je ponovo podstaklo investitore na ulaganja u sigurniju aktivu. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica su zabilježili priličan rast. Nakon toga nastavljen je pad prinosa sigurnijih obveznica, odnosno rast prinosa italijanskih obveznica. Blaga korekcija prinosa italijanskih obveznica zabilježena je pred kraj sedmice pod uticajem strateških kupovina od strane ECB. Posmatrano na sedmičnom nivou, prinosi sigurnijih obveznica eurozone su smanjeni, te su prinosi njemačkih obveznica zabilježili pad između 6 i 12,5 baznih poena. S druge strane, prinosi italijanskih obveznica su na sedmičnom nivou povećani između 20 i 26,5 baznih poena. Prema prognozama MMF-a, dvije evropske zemlje najviše pogođene pandemijom virusom korona, Italija i Španija, mogle bi bilježiti pad GDP-a od 9,1% i 8%, respektivno. Dan nakon što je predsjednik Francuske Macron produžio restriktivne mjere najmanje do 11. maja, ministar finansija La Maire je izjavio da se sada očekuje da bi se stopa GDP-a za ovu godinu mogla smanjiti za 8%, umjesto ranije prognoziranih 6%. Prema rezultatima istraživanja Bloomberga za april, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u eurozoni u tekućoj godini zabilježiti kontrakciju po stopi od 5,2%, dok se za 2021. i 2022. godinu prognoziraju stope rasta od 4,4% i 1,6%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je smanjena na 0,5% sa prethodno prognoziranih 1,1%, dok je za narednu godinu smanjena na 1,3% sa 1,4%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će ECB zadržati trenutnu referentnu kamatnu stopu do kraja tekuće godine.

Finansijska tržišta u Evropi su zbog praznika bila zatvorena od 10. do 13. aprila. Dan uoči praznika ministri finansija Eurogrupe su dogovorili paket mjera u iznosu od 540 milijardi EUR, a u okviru kojeg je istaknuta nova, privremena i u osnovi bezuslovna kreditna linija od Evropskog mehanizma za stabilnost (ESM), novi instrument kreditnih garancija od strane Evropske investicione banke (EIB), naročito za male i srednje kompanije, te novi privremeni fond EU za podršku nacionalnoj nezaposlenosti i kratkoročnim šemama rada. Ministri finansija zemalja EU, takođe, su predložili stvaranje budućeg Fonda za oporavak. Potpredsjednik ECB Guindos izjavio je da je u eurozoni najvjerovatniji scenario da će se neki znaci rasta i oporavka početi osjećati tek u trećem kvartalu, te da treba sačekati do 2021. godine kako bi se sagledao realni oporavak ekonomskih aktivnosti. Iz ECB je saopšteno da će banke u eurozoni dobiti kapitalne olakšice u iznosu od preko 20 milijardi EUR ublažavanjem makroprudencijalnih mjera nacionalnih supervizora članica eurozone. ECB je objavila i vijest da su privremeno smanjeni kapitalni zahtjevi komercijalnim bankama vezani za tržišni rizik, kako bi banke mogle nastaviti da funkcionišu tokom trenutnog kriznog perioda izazvanog pandemijom.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ	MAR	0,7%	0,7%	1,2%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ	MAR	1,0%	1,0%	1,6%
3.	Broj registrovanih automobila – EU (G/G)	MAR	-	-55,1%	-7,4%
4.	Industrijska proizvodnja - EZ (G/G)	FEB	-1,9%	-1,9%	-1,7%
5.	Indeks građevinskog sektora – EZ (G/G)	FEB	-	-0,9%	6,9%
6.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	MAR	3,1%	2,9%	2,9%
7.	Maloprodaja - Nizozemska (G/G)	FEB	-	8,2%	4,8%
8.	Obim maloprodaje - Finska (G/G)	FEB	-	3,3%	3,3%

SAD

Prema rezultatima istraživanja Bloomberga za april, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u SAD u tekućoj godini zabilježiti kontrakciju po stopi od 3,3%, dok se za 2021. i 2022. godinu prognoziraju stope rasta od 3,4% i 2,3%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je smanjena na 1,1% sa prethodno prognoziranih 1,8%, dok je za narednu godinu smanjena na 1,9% sa 2,1%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će Fed zadržati trenutnu referentnu kamatnu stopu na sastanku koji se održava 29. aprila, dok vjerovatnoća recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 100%.

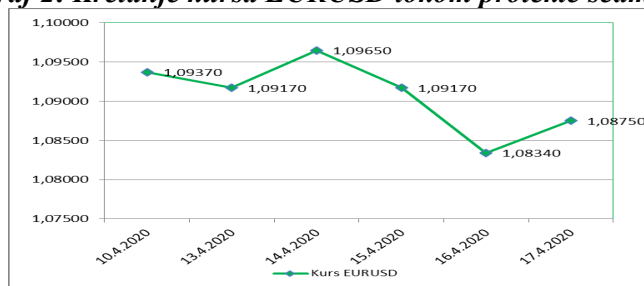
Nakon što je u SAD zabilježen rekordan pad u maloprodaji tokom marta, te najveći pad u fabričkoj proizvodnji od 1946. godine, više od 5,2 miliona zaposlenih u SAD je zatražilo pomoć zbog nezaposlenosti u sedmici zaključno sa 11. aprilom, te se ukupan broj osoba koje su zatražile pomoć zbog nezaposlenosti povećao na 22 miliona u protekle četiri sedmice. Ovaj broj otprilike odgovara broju novokreiranih radnih mjesta u posljednjih devet godina, što produbljuje ekonomski pad uzrokovan COVID-19. Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć su povećani na 12 miliona u sedmici koja je završila 4. aprila. NY Times je objavio vijest da fondu za podršku malih i srednjih preduzeća u SAD ponestaje novčanih sredstava nakon što se Ministarstvo finansija i lideri Kongresa nisu mogli dogovoriti o ubrizgavanju novih resursa u ovaj fond. Predsjednik Fede iz Atlante Bostic je izjavio da su zvaničnici Fede izrazili zabrinutost zbog brzine i širine fiskalnog odgovora na ekonomsko usporenje bez presedana. Prema njegovom mišljenju, mali biznisi u SAD možda trebaju do 500 milijardi dolara mjesečno kako bi osigurali preživljavanje u krizi izazvanoj COVID-19.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	10. april	-	7,3%	-17,9%
2.	Izvozne cijene (G/G)	MAR	-	-3,6%	-1,3%
3.	Uvozne cijene (G/G)	MAR	-5,0%	-4,1%	-1,3%
4.	Povjerenje prerađivačkog sektora	APR	-35,0	-78,2	-21,5
5.	Indeks započetih kuća (M/M)	MAR	-18,7%	-22,3%	-3,4%
6.	Broj izdatih dozvola za izgradnju kuća	MAR	1.296.000	1.353.000	1.452.000
7.	Poslovni optimizam Fed Filadelfija	APR	-32,0	-56,6	-12,7
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	11. april	5.500.000	5.245.000	6.615.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	4. april	13.260.000	11.976.000	7.446.000

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0937 na nivo od 1,08750, što predstavlja pad kursa za 0,57% na sedmičnom nivou.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Fiskalni supervizor u Velikoj Britaniji, Ured za budžetsku odgovornost (OBR), je objavio početnu procjenu potencijalnog uticaja pandemije virusa korona na privredu i javne finansije. Polazeći od pretpostavke da će trenutno "zaključavanje" Velike Britanije sa restriktivnim mjerama trajati tri mjeseca, a zatim da će se postepeno iste ukidati tokom naredna tri mjeseca, OBR procjenjuje da bi se realni GDP u drugom kvartalu mogao smanjiti za 35%, dok bi na godišnjem nivou mogao biti zabilježen pad od 13%. Prema njihovim procjenama nezaposlenost bi mogla biti povećana za više od 2 miliona, odnosno do 10% u drugom kvartalu, dok bi se zaduživanje javnog sektora moglo povećati za 218 milijardi GBP u periodu od 2020. do 2021. godine. Budžetski deficit bi za ovu fiskalnu godinu mogao dostići i nivo od 273 milijarde GBP ili 14% GDP-a. U međuvremenu MMF je saopštio da će proizvodnja u Velikoj Britaniji bilježiti pad od 6,5%.

Ured za budžetsku odgovornost (OBR) je upozorio da će duže zaustavljanje privrednih aktivnosti u Velikoj Britaniji uticati na smanjenje ekonomskog rasta za više od jedne trećine u ovom kvartalu, čime bi se nezaposlenost mogla povećati za preko 2 miliona radnika, a budžetski deficit povećati na najviši nivo

od Drugog svjetskog rata. S druge strane, MMF prognozira da bi GDP u tekućoj godini mogao biti smanjen za 6,5%, što je veći pad u poređenju sa onim zabilježenim u 2009. godini (4,2%). Takođe, MMF predlaže da se dalji trgovinski pregovori o Brexitu između Velike Britanije i EU prolongiraju zbog pandemije. Zamjenik guvernera BoE Woods je izjavio da je Velika Britanija na početku značajnog pada, te je dodao da banke imaju dovoljno kapitala za plasiranje kreditnih sredstava Vladi u jeku pandemije virusa korona. S druge strane, predsjednik Royal Bank of Scotland Group Plc Davies je upozorio da bilo koji potez opraštanja duga kreditnim dužnicima zbog pandemije virusa korona rizikuje nastanak finansijske krize koja bi ugrozila ekonomski oporavak zemlje.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno Stanje	Prethodni period
1.	BRC prodaja (G/G) MAR	-5,5%	-3,5%	-0,4%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,87802 na nivo od 0,86949, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2455 na nivo od 1,2499.

JAPAN

Guverner BoJ Kuroda je izjavio da je nesigurnost vezana za ekonomske izgleda Japana izuzetno velika, s obzirom na to da pandemija virusa korona pogađa proizvodnju i potrošnju, te je istakao spremnost da preduzme dodatne korake u okviru monetarne politike kako bi se spriječila duboka recesija. Kuroda je istakao da iako su agresivne akcije centralnih banaka širom svijeta donekle ublažile napetosti na finansijskim tržištima, naponi za finansiranje korporacija su pogoršani.

Premijer Japana Abe je i dalje pod pritiscima da preduzme hrabrije korake kako bi se ublažili ekonomski efekti virusa korona, iako je Vlada prošle sedmice odobrila hitni paket podsticaja vrijedan 108,2 biliona JPY (1,01 biliona USD) uz fiskalnu potrošnju od 39,5 biliona JPY. Cilj navedenih mjera je ublažavanje efekata pandemije korona virusa na ekonomiju Japana. Ove mjere uključuju i novčane isplate od 100.000 JPY (oko 930 USD) svakom stanovniku Japana, kao mjeru koja bi trebalo da ublaži značajan negativan uticaj na treću svjetsku ekonomiju, te je Abe naveo da se ubrzano radi na tome da ova sredstva što prije budu isporučena stanovnicima. Prvobitno je najavljeno da će nivo ovih isplata biti tri puta veći, ali je u međuvremenu taj iznos revidiran na niže. Premijer Abe je istakao da bi ekonomski podsticaji trebalo da povećaju realni GDP za 3,8%.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarni agregat M2 (G/G) MAR	2,9%	3,3%	3,0%
2.	Monetarni agregat M3 (G/G) MAR	2,5%	2,7%	2,4%
3.	Indeks uslužnog sektora (M/M) FEB	-0,5%	-0,5%	0,3%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F FEB	-	-5,7%	-4,7%
5.	Iskorištenost kapaciteta (M/M) FEB	-	-1,8%	1,1%

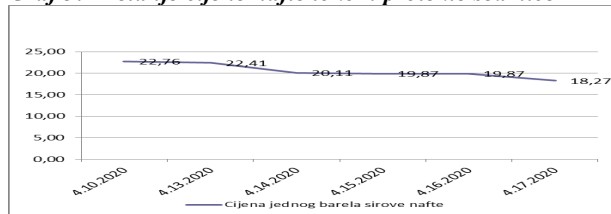
JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 118,57 na nivo od 116,95. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa od 108,47 na nivo od 107,54.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 22,76 USD (20,81 EUR). Zemlje članice OPEC-a i saveznici su tokom proteklog vikenda dogovorili sporazum o proizvodnji nafte bez presedana, prema kojem namjeravaju smanjiti proizvodnju za oko 10%, nakon što je došlo do pada potražnje uzrokovane restriktivnim mjerama koje su uvedene zbog pandemije virusa korona. Početkom sedmice objavljena je vijest da je OPEC finalizirao detalje smanjenja proizvodnje koji iznose 9,7 miliona barela na dnevnom nivou. Međutim, tržišni analitičari smatraju da smanjenje možda nije dovoljno za sprječavanje stvaranja masovnih zaliha ovog energenta u drugom kvartalu. Tržišni analitičari nisu uvjereni da bi rekordno smanjenje proizvodnje nafte u okviru postignutog sporazuma između zemalja članica OPEC-a i saveznika uskoro moglo uravnotežiti tržišta koja su pogođena efektima pandemije virusa korona. Međunarodna agencija za energiju je objavila da će se globalna potražnja za naftom smanjiti za rekordnih 9% tokom ove godine zbog pandemije virusa korona, uprkos naporima OPEC+ da se ograniči proizvodnja ovog energenta. Cijena jednog barela sirove nafte je na zatvaranju tržišta u petak zabilježila najniži nivo od 1999. godine. OPEC očekuje da će tražnja za naftom biti smanjena na najniže nivoe u posljednje tri dekade, s obzirom na to je COVID-19 blokirao globalnu ekonomiju i ujedno pojačao hitnost smanjenja obima proizvodnje.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 18,27 USD (16,80 EUR). Na sedmičnom nivou cijena nafte je smanjena za 19,73%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.696,65 USD (1.551,29 EUR).

Početkom sedmice cijena zlata je bilježila rast, te je povećana na najveći nivo od kraja 2012. godine zbog sve većeg straha od naglog pada globalne ekonomije, te usljed masovnih mjera likvidnosti centralnih banaka širom svijeta. Međutim, već u srijedu, cijena zlata je smanjena pod uticajem aprecijacije USD, nakon što su podaci o maloprodaji i proizvodnji u SAD povećali strahove investitora od strme globalne recesije zbog virusa korona. Krajem sedmice cijena zlata je smanjena nakon što su se pojavili signali da širenje virusa korona usporava, čime je tražnja za sigurnim aktivama poput zlata ublažena. Bijela kuća je u petak objavila smjernice koje bi guverneri država SAD mogli da koriste prilikom ponovnog otvaranja biznisa koji su bili zatvoreni posljednje četiri sedmice u pokušajima kontrole COVID-19. Analitičari smatraju da dok Fed i ostale centralne banke provode brojne podsticaje, cijena zlata bi trebalo da pronađe podršku uprkos kratkoročnoj kontrakciji koja je zabilježena krajem posmatrane sedmice. Prema pojedinim analitičarima dugoročni izgledi za cijenu zlata su i dalje usmjereni ka rastu cijene. Krajem prošlog mjeseca cijena zlata je oslabila jer su investitori pojačali prodaje kako bi kroz dobitke na zlato pokrili gubitke na drugim aktivama. Ipak, u ovom mjesecu cijena je bilježila rast na nivo preko 1.700 dolara po jednoj unci, nakon što je objavljen stimulatívni program Feda u vrijednosti od 2,3 biliona dolara. Velika je vjerovatnoća da će zlato ponovo rasti preko tog nivoa.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.682,82 USD (1.547,42 EUR). Cijena zlata je na sedmičnom nivou zabilježila pad za 0,82%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

